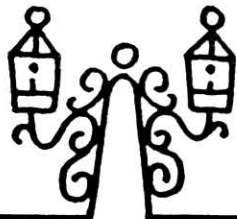

Panu Kukkonen — Oulunsalon talomuseo

Tuntuu kuin astuisi asuttuun taloon, kun astuu Oulunsalon Kukkonen kynnyksen yli. Viimeisen kotiseutulautakunnan puheenjohtajana toiminut oppaani Sisko Isola kertoo, että tämä talo on koetettu sisustaa niin, että se tuntuisi asutulta. Hyvä ratkaisu, hyvin ratkaistu. Tavoiteltu 1910—20-luku tulee vastaan sekä pirtissä että vanhan puolen kamarissa, jossa on seinällä suuri koristeellinen seinäpuhelin. Tuntuu tutulta, sillä muistan sellaisen omasta lapsuudenaikaisesta kaupunkikodistani niin kuin senaikaisista ja paljon myöhemmistäkin maataloista, Oulunsalon Muikusta muunmuassa. Tämä apaaraatti kuuluu olevan Isolasta.

Veivattavan seinäpuhelimien vieressä roikkuu ohut puhelinluettelo, mutta se pitää silti sisällänsä koko Pohjois-Suomen puhelintilaajat. On vuosi 1921. Huvikseni totean, että eipä ol-

lut kotiini sinä vuonna puhelin-ta, vaikka muistan hämähästi sellaisen sitäkin vanhemmalta ajalta.

Tässä isännän kamarissa on monta erikoisuutta, eri puolilta koottua, saatua, mutta kaikki luontuu uskottavasti nykyisille paikoilleen. Sähkökin saatiin Oulunsaloon 1919. Pikkupöydällä on kaksi mielenkiintoista kuva-albumia, Otto Sikiön mainio Oulunsalon kuvahistoria vuoteen 1954 ja Martta Karvosen peruja kuva- ja postikortti-albumi sekä monine lähiseudun valokuvapostikortteineen että vuosisadanlopun ja uuden alkupuolen tyyppillisine muine kuvakortteineen.

* * *

Puhelimen viereisellä seinällä on erikoinen palkintokokoelma. Siihen kuuluu pieniä/erikoisia laakeriseppeleitä nau-

hoineen, joihin on sitten kirjoitettu, mistä hyvästä mikin on. Ja onhan vaikka mistä, vauhdittomista hypyistä juoksuihin, heittoihin/, moniotteluihin, kaikki mestaruuksia, Oulun jos vähän laajemmankin piiriin. Erikoista näissä on palkinnon itseisarvo, itse saavutuksen painottuminen. Kaukana ajatuksistakin ovat hopeat, lusikat, pokaalit, saati hyötyesineet. Kaikki mestaruudet on joskus ensimmäisen maailmansodan aikoihin voitannut oulunsalolainen Aarne Tolvanen, yksi sisarusarjansa monista silmäntekeivistä, silloin kai opiskelijajäsen, sitten agronomi, joka eli 1889—1927.

Katsokaapa pirtin kuvaa! Totisesti on tunnelma aito. Pirtti on muuten rakennettu lankunpätkistä, jotka kuitenkin lienee tuotu sahalta jo ennen Varjakan sahan 1899 alkanutta aikakautta. Sisko Isola istuu kuvassamme puolihirsistä rakennetun vanhimman osan salissa, jonka koko kalustus on talon ensimmäisen isännän Antti Lääkön käsialaa. Lääkkö oli valmistunut veistonopettajaksi Torniossa Achrenin veistokoulussa ja toimi kotipitäjässään veistontuntiopettajana kansakoulussa. Siinä on isännän kuvakin seinällä ja toisella seinällä isäntä emänteen. Huonekalut saatiin on-

neksi takaisin omasta pitäjästä, rahalla tosin. Mutta paljon on saatu rahattakin, lahjaksi. Monenmonista lahjoittajista sietää mainita ainakin suurlahjoittaja emäntä Siiri Karvonen. Talon rakennusvuotta tai -vuosia ei ole saatu selville, mutta Jorma Leppämäki on silti ottanut selville tilan vaiheet ja isännnydet.

* * *

Kukkonen tila on Oulunsalon vanhimpia, 3/8 manttaalin verotila 1600-luvulta. Silloin ja vielä 1700-luvulla tilan nimenä oli Kanniainen. Tämän vuosisadan vanhin tunnistettu omistaja on ollut Sigfred Kanniainen (1709). 1800-luvun lainhuudatuspapereissa tilan nimeksi on merkitty Kukkonen, mutta selitykseksi sen alle Kanniainen. 1800-luvun ensimmäinen isäntä oli Juho Kanniainen, mutta jo 1812 isäntänä oli Mikko Juhonpka Kukkonen.

Kukkonen omistajina esiintyivät sitten lainhuudatuspöytäkirjoissa nimet Mikko Kanniainen, Abram Kukkonen, Jaakko Kanniainen, Jaakko Jaakonpka Kukkonen ja Briita Kaikkonen ja vävy Juho. Vuonna 1901 tilan peri Emil Juhonpka Sarkkinen, mutta toisena omistajana on

silloin ollut Kaarlo August Jääskö, naapuritilan isäntä, jonka emäntä oli Elsa Seliina. V. 1909 tuli omistajaksi Juho Juhonpka Karjalainen Kaisa-emäntineen.

1920 Kukkonen tila myytiin veljeksille Heikki, Matti ja Antti Lääkkö. He pitivät tilaa sivutilanaan, kunnes Antti (Andreas Aukusti) 26. 6. 1936 toi taloon nuorikkonsa Hilja Lempi Jääskön. Antti Lääkkö kuoli 1950. Hilja Lääkkö isännöi ja emännöi kuolemaansa 1963 saakka. Sen jälkeen tila siirtyi kunnan omistukseen. Vuonna 1977 Oulunsalon kunta päätti, että tilan nämä rakennukset, koko pihapiiri, varataan museokäyttöön. Kun rakennukset sitten 1979 vapautuivat, voitiin ryhtyä restaurointitöihin.

Museoesineiden keräyksen pañi alulle Oulunsalon nuorisoseura, jonka puheenjohtajana silloin oli Sisko Isola, Isolan emäntä. Keräystyö alkoi 40-luvun lopulla ja sen puuhamiehistä on mainittava ainakin konstaapeli Perttu Peltokorpi. V. 1972 nuorisoseura luovutti kokoelmansa kunnalle.

Kokoelmia säilytetään nyt Kukkonen ulkorakennuksissa. Talomuseonsa restauroinnissa ja näyttäväksi järjestämisessä Oulunsalon museoväki on saa-

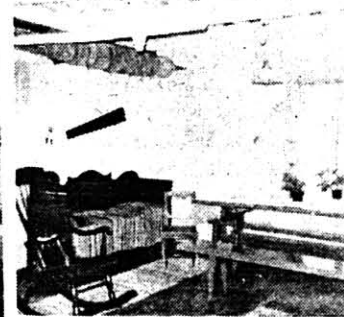
Aarne Tolvasen monella tavalla mieltä liikuttavat palkinnot Kukkonen isännänkamarissa.

Monipuuhainen Sisko Isola Kukkonen salissa.

Kukkonen, Oulunsalon kirkonkylän uusi vanha talomuseo.

Kukkonen pirtti.

nut asiantuntevaa apua Pohjois-Pohjanmaan Museolta. Myös suunnitelmia on. Tämä kotiseutumuseo aikoo erikoistua kalastusvälineisiin ja hevosajopeleihin. Mikäpä sopisi Oulunsalolle paremmin!

* * *

Ja nyt kun aurinko jälleen korkealla kajottaa eikä yöt ole näillä tienoilla, sopii lähteä tutustumaan vanhan Oulunsalon uusimpaan nähtävyyteen. Siitä se löytyy kirkon tuolta puolen, kyltti näkyy vasemmalla, kun ajetaan Hailuodon tienristeyksestä kappaleen matkaa lentokentän suuntaan, tosin tilauksetta auki vain sunnuntaisin.